

Pia Hämäläinen

Kaaoksen reunalla

Autismin postkolonialistista ontologiaa

**Kaaoksen reunalla -
autismin postkolonialistista
ontologiaa**

Copyright © 2021, Pia Hämäläinen

Kustantaja: BoD - Books On Demand,
Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand,
Norderstedt, Saksa

ISBN 987-952-80-4696-7

Sisällys

Esipuhe.....4

Runot.....7

Teoria.....60

Kirjallisuutta.....70

Esipuhe

Ollessani opiskelijavaihdossa 90-luvun alussa Minnesotan yliopistossa vallalla oli postkolonialismin tutkiminen niin kirjallisuustieteessä kuin naistutkimuksessa. Alunperin postkolonialialismi tarkoitti keinoja analysoida kolonialismin globaaleja vaikutuksia pääosin kielen ja kulttuurin kautta (Riach 86) Nykyään postkolonialismi pyrki antamaan äänen vähemmistöille samalla kyseenalaistaen, kuka tähän on oikeutettu ja kenen näkökulmasta.

Ajattelin, että kaikki vähemmistöt joutuvat käymään erityisen identiteettitaistelun ja paikan hakemisen suhteessa itseensä ja enemmistökulttuuriin.

Autismiakin voidaan yrittää vapauttaa neurotyypillisen normin pitämisestä normaaliuden mittarina ja voidaan etsiä ääntä ja ääniä, jotka tekevät oikeutta autismille ontologisena ilmiönä vahvuuksineen ja heikkouksineen, mutta ei häiriönä. Osana neurokirjoa. Yhdenvertaisena.

Kokoelman runot pyrkivät antamaan yhdenlaisen äänen autistiselle kokemukselle. Systemoijana ja toistuvien kuvioiden (*patterns*) etsijänä - Simon Baron-Cohenin terminologiaa käyttäen (Baron-Cohen 2008, 2020) - ajattelen, että runoissa on yleispätevyyttä ainakin jonkinverran eli ne voivat potentiaalisesti puhutella henkilöitä, joilla on kokemusta autismista - sisältä tai ulkoa päin. Aivan kuten laulujen sanat voivat puhutella eri ihmisiä.

Pelkän kielellisen relativismin sijaan (Sapir-Whorf - hypoteesi eli kieli on perustana maailman hahmottamiselle) (Nordquist 2019) näen kommunikaation perustavanlaatuisemmin skeemojen, mielen mallien (Cherry, 2019), kautta ja niin, että skeemat voivat olla käyttäytymistä/toimintakulttuuria sanallisen ja sanattoman viestinnän lisäksi.

Skeemoina runoissani käytän analogioita ja vertauksia, teorioita, määritelmiä, aforismeja sekä autismin ontologisten skeemojen olemassaolon esilletuomista ja uudelleen arvottamista.

Runokokoelman lopussa on pieni teoriaosuus, joka etsii vastausta Spivakin kysymykseen 'Voiko alisteisessa asemassa oleva henkilö puhua?'

Olen kiitollinen perheelleni, ystäväilleni ja
sote-alan toimijoille, jotka jaksavat kuunnella
autistista neurokirjon ääntäni.

Helsingissä kesäkuussa 2021

Pia Hämäläinen

Sanat

Sanojen painolasti
Kasvaa ajan myötä

Sanat kantavat
Kokemuksia
Asiayhteyksissä

Runo
Ilmaisumuotona
Puhdistaa pöydän
Antaa sanojen
Hengittää
Raikasta ilmaa
Kuin sadesään jäljiltä

Autismi ja ADHD

Elämää pörssikurssien mukaan
Nousukausia ja romahduksia

Elämää meteorologian mukaan
Korkeapainetta ja matalapaineita

Koti myrskyn silmässä

Tsunamialue

Minkäs teet
Kun asut tsunamialueella
Aallot 50 m korkeat
Toisinaan
Kuka auttaa myrskytuhoissa?

Kissa, koira, teoria, ihminen
vakautta tuovina
Vuorovaikutussuhteina

Kaaoksen reunalla

Kaaoksen reunalla
Kaaoksen ja järjestyksen
Välimaastossa
Kuten
Kaaos/kompleksisuussteoriassa
On raja-alue
Kotini

Hajallaan olevista
Piirteistä syntyy
Kokonaisuus
Ajatustyön
Tarkkaavaisuuden
Systemoinnin
Kautta

Laiva
Joka hahmottuu
Kun sumu hälvenee
Varmuudeksi

Runokokoelmassa. Kaaoksen reunalla. Autismin postkolonialistista ontologiaa Pia Hämäläinen pyrkii antamaan autismille positiivisen äänen ja tuomaan esille mahdollisuutta autismin ontologian hahmottamiseen positiivisesta näkökulmasta pääosin autismin toimintalogiikkaa hahmottamalla.

Runojen jälkeisessä teoriaosuudessa Hämäläinen pyrkii vastaamaan yleisellä tasolla ja suhteessa autismiin Gayatri Chakravorty Spivakin kysymykseen siitä, voiko alisteisessa asemassa oleva henkilö puhua.

Pia Hämäläinen (s. 1966, autisti, HuK) on opiskellut Helsingin ja Minnesotan yliopistoissa kieliä, kielitiedettä, kirjallisuutta ja viestintää sekä ammattiopistossa elektroniikka- ja tietoteknikka-alaa. Hämäläinen on saanut kokemusosaajuutta autismin kirjosta autismikuntoutuksessa.

BoDTM
BOOKS on DEMAND